

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan popoldne.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo in upravnništvo: Wolfova ulica št. 1/I.

Telefon 213.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisemnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Naše rane.

Od prevrata dalje se je v naši javnosti izkristaliziralo dvoje naziranj, ki imata navadno globoko ozadje in točno razkrivata dejanski nivo našega javnega življenja. Namreč: naziranje, tičeče se našega mesta v svobodni državi in pa naše stališče do Zapadne Evrope.

Vsa ta leta, odkar smo doživeli svoje osvobojenje, nas vodi nekaj tajejn instinkt, da iščemo ozadja svoje pomembnosti, svoje vrednosti in »nekulturnem neciviliziranem balkanstvu.« Ta fraza nam prihaja že počasi v kri. Navadili smo se zreti v pretežno delu svojih sodržavljancev merilo svoje lastne veličine in kulturne zrelosti; omenjena perspektiva obvladuje naš pogled v sedanost in bodočnost in neredko zastropila pojmovanje in zmisel za svobodno lastno državo.

Po drugi strani obračamo oči v tujino, kakor hlapci v gospodarjevo čumeno. Smernice zapadno-evropskega duševnega sveta so nam tuje, ker ne živimo z njimi in jih ne oblikujemo na lastni zemlji v nov izraz svojih doživetij in skušenj. Vseled tega smo se navadili klanjati se pred absolutnostjo priznane zmanjosti. Z drugimi besedami: živeli smo se v ulogu galerije, kjer za vsiljeni in neredko na hipne efekte navezani zadoščamo raznovrstnim instinktom svoje dezinteresirane notranjosti. In le sem in tam se prigradi, da se pokažemo pred svetom, zmirom v neiskreni in ponižujoči pozici civiliziranih Slovencev.

Oboje teh naziranj je važnih, ker se v njih ne očitujejo le bežni pojavi, pač pa neko gotovo stanje, ki postaja od leta do leta krepkeje in vplivnejše. Izvor teh naziranj je notranja beda našega javnega življenja, ki nas preti spejljati v neizbežno življenje površnosti, plitvine in duhovne brezbrčnosti. Kakor v orientaciji, tikajoči se naših sodržavljancev, tako se tudi v našem pogledu v Evropo zrcali tolika mera notranjega mrtvila, kakor našega slovenski narod morda še ni živel od časov svojega prebujenja. Na eni strani neopravičen napuh, ki mrtvi energije in vnaprej ubija eventualne potrebe po novih, širših razgledih, po drugi strani revščina naše inteligence, presenetljiva neizobraženost in absolutno pomanjkanje stremiš človečnosti. Podobno stanje je nevaren znak zastalega organizma, ki je prenehal graditi iz sebe, ki ga ne utrja nobena hrbenica spoznanj življenjskih vrednot in ki se ne bori več v smer svojih notranjih zakonov. Tako postajamo podobni sinu, ki gospodari na očetovem posestvu na ta način, da se plebejsko bahari s »svojim« bogastvom ali pa ga prodaja in razmetava, da se lahko vozi h graščaku v vas. O zemlji svoji pa ne ve ničesar in mu je tuja bolj kakor drugim.

Dejstvo te naše površnosti in okrnelosti je začrtalo v teh letih od prevrata dvoje usodnih sledi na najvitalnejših točkah našega razvoja. Slovenski narod je ućakal dobo svoje politične svobode notranje nepravilnosti in nezrel. Usoda ni vsekala v naš organizem nobenih političnih tradicij in nas brez njih poslala graditi skupno z bratskimi plemenimi novo, lastno državo. Toda namesto iskanja, truda in odkrite lastne kontrole, namesto trdega dela v vse smeri, smo omahnili v brezciljno, nikamor celotno usmerjeno politično življenje, kjer smo postavili spomenik za spomenikom svoji zmedenosti. Za našo »slovensko« vlado je zrasel prvi in sledil mu je koroski plebiscit. V času, ko socialna vprašanja interesirajo cel svet, leže naše stranke tega pravca v razsulu brez pozitivne hrbenice, dočim meščanske stranke neiskreno in nespretno koketirajo s socialnimi problemi. Ustvarili nismo obremen nobenih vezi s svojimi brati onstran meja in do danes še nismo bili zmožni vzbuditi v celem narodu realen interes za izgubljeno ozemlje. V naši notranji politični orientaciji nismo začrtali nobene realne smeri in nismo izrazili nobene volje, pač pa smo mirno prenašali politiko romantičnih avantur, ki je v narodu samem le interes in spoštovanje do lastne, svobodne države. Tei brezhrbenosti se

Mandat za sestavo vlade še ni poverjen.

Beograd, 17. okt. Danes je bil v dvoru Pečić, ki je v imenu vlade obvestil kralja o mišljenju vlade o situaciji in mu tudi poročal o konferenci vlade. Za njim je bil sprejet v avdijenco Ninčić. Davidović ni šel na dvor in kralj še ni nobenemu poveril mandata za sestavo vlade.

Volilna vlada P. P. odklonjena.

Beograd, 17. okt. Včeraj so bili pri kralju v avdijenci sledeči politiki: Pašić, Jovanović (dvakrat), Korošec, Spaho, Nast. Petrović, Cemović in Pribičević. Pribičević je nato odšel domov na konferenco samostalnih demokratov. Pribičević je zelo razburjen, ker ve, da ni v nobeni kombinaciji in bi se sedaj rad dobro osiguril pri radikalih za slučaj volitev. Korošec, Spaho, Ce-

mović in N. Petrović so vsi kralju svetovali, da naj Davidović ponudi mandat za sestavo širše koalicijske vlade, v kateri bi bili zastopani tudi radičevci, če ne bi hoteli pristati radikali na vladne pogoje. Danes se bo razgovarjal Davidović z Mišo Trifunovićem o možnosti sodelovanja z radikali. Pribičević je kralju svetoval volilno vlado P. P., s čemer pa ni uspel.

Radikali v načelu za koncentracijo.

Pašić težko obolel.

Beograd, 17. oktobra. Šef radikalne stranke Pašić je precej nevarno obolel. Danes je imel temperaturo 39°. Mesto Pašića je na današnji seji klubskega odbora Jovanović kot podpredsednik stranke referiral o situaciji. Jovanović je dejal, da se dela na koncentraciji. Dalje je Jovanović poročal o razvoju krize, o razgovorih s kraljem ter je potem zaslišal mnenje kluba. Rezultat vsega je ta, da so radikali

v načelu sprejeli koncentracijo in se da je pričakujejo, kateremu bo kralj poveril mandat za sestavo koncentracijske vlade. Nato pa se bodo pričeli detaljno pogajati z vlado. O tem obstojita dve verziji. Po prvi verziji bodo radikali sprejeli koncentracijo z Davidovićem, po drugi pa hočejo radikali preje slišati pogoje. Popoldne se bo vršila plenarna seja radikalnega kluba, ki bo rešila to vprašanje.

KONCENTRACIJSKO VLADO SESTAVI DAVIDOVIĆ ALI TRIFKOVIĆ.

Beograd, 17. oktobra. Po rezultatu včerajšnje dne se more reči, da bo danes Davidović ali pa Marko Trifković (rad.) prejel mandat za sestavo koncentracijske vlade. O uspehu Davidovića se absolutno dvomi, medtem ko je mnogo več izgledov za uspeh Trifkovićevega mandata. Vendar pa še ni gotovo, če bodo parlamentarne skupine ostale pri sedanjem razpoloženju za koncentracijsko vlado. Politični krogi živahno komentirajo, kaj bi sledilo, če ne pride do koncentracijske vlade. Opozicijsalni krogi trdijo, da je v tem slučaju edini izhod apel na narod. Volilni mandat naj bi

dobil Pašić. Krogi kluba pa smatrajo ravno nasprotno, češ, da je v motivaciji ostavke vlade Davidovića jasno povedano, da je bila ostavka podana radi razširjenja baze doseganje vladne politike in da bi podelitev volilnega mandata Pašiću značila prekinjenje politike sporazuma in ponovne uvedbe diktature. Več skupin je za nevtrarno vlado, ki naj bi delovala samo 2 do 3 mesece radi izglasovanja invalidskega, event. stanovanskega zakona ter zakona proti korupciji. Nevtrarno vlado pa naj bi zamenila volilna vlada Ljube Jovanovića.

PRIBIČEVIĆ IZVEN VSAKE KOMBINACIJE.

Beograd, 17. okt. Danes je bila na domu g. Pašića konferenca, na kateri so bili Jovanović, Pribičević in Laza Marković. Razpravljali so o vlogi nacionalnega bloka v današnji situaciji.

PAŠIĆ NOČE SPREJETI MANDATA ZA KONCENTRACIJSKO VLADO.

Beograd, 17. okt. Ko je Jovanović obvestil Pašića o rezultatu svoje avdijence, je nato v svojem klubu poročal, da je kroni svetoval, naj poskusi z Davidovićem in Marko Trifkovićem, Pašić, kakor izgleda, ni voljan prejeti mandata za koncentracijsko vlado, ker upa, da bo morda dobil mandat za homogeno radikalno vlado. Tudi je njegova želja, da delegira klub kot kandidata za koncentracijsko vlado Marka Trifkovića. O priliki svoje avdijence, ko mu je kralj ponudil mandat, je Pašić rekel, da bo Jovanović svetovat kroni osebo, ki naj prejme mandat za koncentracijsko vlado. Iz tega se jasno vidi, da Pašić ne želi, da bi dobil ta mandat, ker v resnici kombinacija kon-

centracijske vlade tudi nima mnogo izgleda na uspeh.

IZJAVA DR. MAČKA.

Beograd, 17. okt. V predsedništvu vlade se je vršila dopoldne seja vladnega bloka, na kateri so diskutirali o položaju. Maček je izjavil vašemu dopisniku, da je situacija završena in da še ni nobenega izhoda iz nje. Bil sem na seji vladnega bloka, na kateri je bil tudi Davidović. Iskali smo izhod iz situacije, vendar pa nismo prišli do nobenega zaključka, ker se ne ve, kdo bo dobil mandat. Torej se ne more nič pozitivnega pričakovati, ker je bila vlada vržena z oblasti. Mi v smislu ostavke vlade pričakujemo razširjenje baze sporazuma in širšo koncentracijo. Isto mišljenje so podali tudi ostali člani vlade.

druži stanje doma, kjer smo srečno izpodrežali vsemu zdravemu samostojne korenine in jih spavili v absolutno odvisnost od enodnevnih političnih spletk. Naš kulturni problem je postal luksus gotovih posameznikov, agitacijsko sredstvo političnih strank ali brezpomembna zastava majhnih eksistenc. Za vsako sistematično delo je ugasnilo razumevanje, dočim je v večini ostalih strank prišlo neznanje svoj obolus.

Toda to so sledovi naše hoje poslednjih šestih let le na najskrajnejših točkah našega razvoja in so le nekakšen profil našega današnjega obraza. Spoznanje posameznih slabosti naših bi spadalo v področje podrobne kritike. Ugotoviti je treba le toliko, da je čas, da se

zavemo svojega lastnega mrtvila in svoje komodnosti. Omenjena naziranja naše javnosti ne razkrivajo njenih, kakršnihkoli stremiljenj, pač pa njeno nekulturo, neznanje in njeno pasivnost, kar se tiče živega razmerja do okolice in do sebe. Njene potrebe danes večidel niso iz gotovega razmaha notranje potence izvirajoče potrebe, ki rode delo, pač pa so bolj izraz v zunanost usmerjene družabnosti, ki je izgubila kontakt z voljo zemlje in srca in postaja sama sebi vse. In vsled tega ni ozdravljenja v programih in frazah, pač pa predvsem v velikem spoznanju svoje preteklosti in sedanosti, da bo ustvarjena možnost notranjega prepoda. gradečega bodočnost.

Skupščina sklicana za jutri.

Beograd, 17. oktobra. Danes je predsedništvo narodne skupščine sklicalo deveto redno sejo narodne skupščine za jutri ob 9.30 z dnevnim redom: Določitev dnevnega reda. To je ona

seja, ki jo je Jovanović obetal poslanem. Na seji bo prečitan ukaz o ostavki vlade. Nato se bo zasedanje zaključilo. Takoj v ponedeljek pa se bo otvorilo novo zasedanje.

Volitev ne bo.

Beograd, 17. oktobra. Prijatelji Ljube Jovanovića ugotavljajo, da sedaj ni čas za volitve in tudi ni zato nobenega povoda. Najprej se mora na kon-

centracijo, potem šele na volitve. Prijatelji g. Pašića vseeno vendar upajo, da bo najkasneje do nedelje sestavljena volilna vlada.

MIRNEJŠE PRESOJANJE SITUACIJE.

Zagreb, 17. oktobra. V Zagrebu se je poleglo prvo razburjenje in danes se presoja situacija že mirneje. Splošno se sodi, da je demisioniral Davidović samo zato, da se da radikalom še enkrat možnost, da sodelujejo v vladi sporazuma. Če bi radikali tudi sedaj odklonili sodelovanje, potem bi bili radikali sami krivi, če bi izpadli iz vsake kombinacije.

KOMENTAR »PRAVDE«.

Beograd, 17. oktobra. Današnja »Pravda« piše med drugim, da je predsednik skupščine včeraj svetoval kralju, naj poveri mandat Davidoviću. Pašić se je pokazal od včerajšnjega dne zelo popustljiv. »Pravda« ugotavlja, da hoče Pašić in Pribičević izrabiti volitve v svoje namene in da bi bile volitve le nacionalno izzivanje, čeprav skušajo baje Pašićevci priti v stik z Radiki. Na vest, da pašićevci mislijo, da se mora seja narodne skupščine odložiti, citira »Pravda« ustavo, po kateri je popolnoma izključena ta kombinacija. Skupščina se mora sestati in takoj se morajo vršiti volitve predsedništva skupščine. Kar se tiče predsedništva vlade, pripominja »Pravda«, da vladni blok predsedstva nikoli ne bo prepuštil radikalom. Jovanović more postati edino tedaj predsednik skupščine, če se sporazumi za koncentracijsko vlado. Danes bodo na seji vlade razpravljali o kandidatih za koncentracijsko vlado. Kot radikalni kandidati se imenujejo: Miša Trifunović, Peleš, Perić, Vujičić, Andra Stanić in Velja Vukičević. Končno pripominja list, da je treba pri tem vprašanju največje opreznosti, ker bi s to kombinacijo mogla biti kompromitirana politika sporazuma v vsej svoji celoti.

RADIKALEN KLUB ENOTEN.

Beograd, 17. okt. Včeraj od 17. do 18. je imel radikalni klub sejo, na kateri je razpravljalo o položaju. Ugotovila se je potreba skupnosti, ker bi najmanjša nesloga mogla imeti težke posledice.

Nato so se v predsedništvu parlamenta sestali Pašić, Jovanović, Laza Marković, Velja Vukičević, Marko Trifković in še nekoliko prijateljev Jovanovića. Jovanović tudi ni pripravljen sprejeti ponudnega mandata za koncentracijsko vlado.

SEJA RADIKALNIH VODITELJEV.

Beograd, 17. okt. Včeraj ob 3. pop. se je vršila na Pašićevem domu konferenca, na kateri so bili Pašić, Jovanović, Miša Trifunović, Marko Gjuričić, Srškić, dr. Slavko Miletić, Krsta Miletić, Nikola Uzunović, Boža Maksimović, Ninčić in Pribičević. Pribičević ni bil na tej konferenci radi sporazuma za skupno delo v vladi, marveč samo zato, da bi bil v lojalnih odnosih z radikali, v slučaju da radikalna stranka sestavi volilno homogeno vlado.

ODLIČEN GOST V LJUBLJANI.

Danes je prispel v Ljubljano glavni urednik odlične angleške politične revije »The Ear-East«, gospod Montague Bell. »The Ear-East« je glavna angleška politična revija za bližnji vzhod in za Balkan in je njeno mnenje za angleško javnost merodajno. Gospod Montague Bell je prišel v Jugoslavijo, da se podrobno informira o naših razmerah in se odprde danes v Beograd, kjer ostane daljšo dobo. Gospod Montague Bell je dober prijatelj našega naroda in upamo, da bo njegovo bivanje v naši državi samo utrdilo njegovo prijatelstvo do našega naroda.

PRED SESTANKOM ITAL. PARLAMENTA.

Rim, 17. okt. Kakor že javljeno se sestane 21. novembra zbornica. Na dnevnem redu bodo predvsem razprave o poročilih posameznih ministrov. Glede udeležbe posameznih parlamentarnih skupin ni položaj še popolnoma razčiščen. Gotovo je, da se bodo zasedanja udeležili na vsak način liberalci in parlamentarna večina (fašisti). Glede udeležbe komunistov položaj še vedno ni jase.

FAŠISTOVŠKE INTRIGE V UDRUŽENJU BOJEVNIKOV.

Rim, 17. okt. Fašisti skušajo na vsak način razdreti edinstvo, ki je dosedaj vladalo v Udrženju bojnikov in vojni invalidov. To pa predvsem radi tega, da bi ostal sklep udruženja, da se udruženje ne udeleži fašistovskega slavlja o priliki obletnice pohoda nad Rim, popolnoma brez vseh posledic na daljni razvoj dogodkov. Zdi se, da imajo te intrige fašistovske stranke gotov uspeh. Kakor znano, so bolonjski bojovníki in invalidi sklenili, da se udeležijo slavlja proti sklepu centralnega odbora.

RADIKALNI TISK IN OSTAVKA VLADE.

Beograd, 17. okt. Današnja »Samouprava« piše v članku »Po ostavki g. Davidovića«, da je moral priti do te ostavke, ker je bila vlada obtožena veleizdaje. Dalje razvija omenjeni list teorijo, da so Srbi in Hrvat na narod in da imajo enake pravice in dolžnosti v državi, kakor je vse to lepo povedano v vidovdanski ustavi.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza, dne 17. oktobra.

VREDNOTE.

Državni papirji: a) Obveznice: 7% investicijsko posojilo iz l. 1921 blago 62. Dolnice: a) Denarni zavodi: Celjska pos. d. 4 den. 208, Ljubljanska kred. banka den. 225, blago 233, Merkantilna banka den. 124, blago 128, Prva hrv. štedion. den. 919, Slavonska banka blago 94. b) Podjetja: Stroje. tov. in livarne den. 130, blago 148, Trboveljska prem. družba den. 375, blago 380, zakl. 375. Združene papirnice den. 112, blago 120. Založnice itd.: 4% zast. l. kr. dež. banke blago 17.

PRODUKTI.

Smrekovi in jelovi hlodi 4 m dolž., 25-60 prem., franko nakl. post. blago 305, hrastovi napol suhi plohi 2 m, 3 m dolž., 80-100 mm, od 20-50 cm širine, franko meja den. 1225, bukovi krli, sveži od 2.25 in napr., od 25 cm premera napr. la. franko Plume den. 400, deske III. klasa franko den. 520, hrastovi frizli 6, 7, 8 franko meja lo. 2 vag., den. 1500, blago 1520 zakl. 1500, oglie la. vilano franko meja den. 115, pšenica domača franko Lj. den. 380, pšenica bačka, par. Lj. blago 430, koruza bačka, par. Lj. blago 330, koruza v storžih, bačka, par. Lj. blago 190, oves bački, par. Lj. blago 320, fižol ribničan, orig. franko Lj. den. 500, fižol prepelčar, orig. franko Lj. den. 450, fižol prepelčar čiščen b.n. franko Postojna, trans. den. 550, fižol mandalon, orig. franko Lj. den. 350, fižol rjav, orig. franko Lj. den. 350, fižol - ribničan, čiščen, b.n. franko Postojna blago 615, laneno seme, par. Lj. den. 685, pšenica moka »o« Cavitav, bačka, franko Lj. blago 605, pšenica moka »o« Palanka, bačka, franko, Lj. blago 620, jabolka za prešanje, franko nakl. post. den. 60, jabolka sort. la. franko nakl. post. den. 225.

Zagreb, 17. oktobra. Devize: Curih 13.57-13.67, Praga 209.10-212.10, Pariz 3.70-3.75, New York 69.90-70.90, London 317-320, Trst 307.50-310.50, Dunaj 0.09885-0.10085, Valute: Dolar 68 sedem osmink do 69 sedem osmink, lira 3.08.

Curih, 17. oktobra, Zagreb 7.35, Pariz 27.35, London 23.41, New York 52.75, Milan 22.75, Berlin 1.24, Praga 15.50.

Trst, 17. oktobra. Beograd 32.25-32.40, London 102.95-103.05, Pariz 120-120.50, New York 22.85-22.925, Curih 43-44.1, Dunaj 0.1324-0.03227, Praga 68-68.20.

Beneška konferenca.

Ze ob priliki otvoritve konference v Benetkah je opozarjal naš list na veliko važnost te konference za našo državo, specijelno za razvoj našega pomorskega prometa. Sedaj, ko so znani dogodki prvih dni na tej konferenci, ko smo videli nastop in pripravljenost italijanske delegacije in pa zlasti pisanje italijanskega tiska, ne obstoja za nikogar več niti najmanjši dvom, kaj hoče doseči Italija na tej konferenci.

Ze sama sestava italijanske delegacije kaže vso intenzivnost volje Italijanov, da nam pripravijo nov političen in gospodarski poraz. V italijanski delegaciji je zastopana cela nepregledna vrsta prvovrstnih strokovnjakov, ki jim niso znane samo zahteve in potrebe italijanskega življa, temveč ki izbornu poznajo tudi naše razmere in načrte. Vsa ta armada strokovnjakov ima samo eno stremeljenje: pripomoči do popolne nadvlade Italije na Jadranu in onemogočiti tudi najmanjši razmah našemu pomorstvu in naši državi. In kar je najbolj značilno za Italijo, njene zahteve in za njen nastop: vse to hoče Italija doseči z našo lastno pomočjo; na beneški konferenci hoče Italija doseči naš politični in gospodarski samomor.

Ista tendenca odseva iz pisanja vsega italijanskega časopisa. Dasiravno se gleda fašistovski in protifašistovski opozicijski časopisje kakor pes in mačka, vendar je v tej točki edino. Vsi italijanski listi, pa naj si bodo vladni ali strogo opozicijski, so odini v tem, da mora pristati naša država na italijanske zahteve, ki za nas ne pomenijo nič manj kakor samomor. Italija hoče rešiti Reko in Zader pogina, toda ne na ta način, da bi ona sama kot nju sedanja posestnica, kaj storila za ti dve mesti, temveč tako, da bi morala naša država dovoliti na korist teh dveh mest ugodnosti, radi katerih bi bila konkurenca naših primorskih mest izključena. V glavnem bi morala dovoliti naša država na korist Reke take tarifarne olajšave, kakršnih niti Italija sama ni dovolila.

Sploh kažejo vse italijanske zahteve nepopisno arogantnost italijanske politike. Take vrste »dobrih in prijateljskih« odnošajev moramo brezpogojno odkloniti. Italija naj pomaga svojim mestom, kakor pač sama more in hoče

in kakor je njena dolžnost; zahtevati pa pri tem našo pomoč in sodelovanje v našo očitno škodo je za popolnoma navadna nesramnost, kakršne se dosedaj niti od razupite italijanske diplomacije nismo nadejali. Če bi naj bilo to predpogoj »dobrih in prijateljskih« odnošajev med našo Kraljevino in Italijo, potem je boljše, da teh odnošajev sploh ni. Vsaj za nas odločno boljše.

Naša javnost brez izjeme odklanja italijanske zahteve in je dolžnost naše vlade in dolžnost naše delegacije, da jih tudi brezpogojno odkloni. Mi rabimo naš Sušak in hočemo, da se bo razvil ter postal za nas to, kar bi po naravnem pravu morala biti za našo državo Reka. Kdor nam hoče to brniti, je naš sovražnik; kdor pa hoče to doseči še celo na tako neverjeten način, kakor hočejo Italijani na beneški konferenci, je nesramen in s njim je izključeno vsako nadaljnje razpravljanje. Če bodo izgledale zahteve italijanske delegacije na beneški konferenci res tako, kakor izgledajo posamezni referati članov italijanske delegacije in kakor izgleda pisanje celokupnega italijanskega tiska, potem moramo odločno zahtevati, da naša delegacija prekine razgovorjanja in da se vrne domov. Sami si vendar ne bomo rezali mesa z živega telesa in si zadržovali vratu. In to, pa nič manj, zahtevajo Italijani v svoji neverjetni nesramnosti. Zato: Končajmo! Dovolj je italijanske predrznosti, dovolj našega popuščanja! Dolžnost naše vlade je, da naše Primorje podpira, ne pa da ga uničuje. Če hoče Italija rešiti svoja primorska mesta, ki so zapisana smrti radi tega, ker jih je okupirala Italija in jih izgrala iz njih prirodnega ozadja, naj stori to s svojimi močmi, s svojimi sredstvi. Mi tega ne moremo in ne smemo, ker bi sicer izročili neizbežno pogin naša pristanišča in ker bi s tem omogočili nadaljnje prodiranje italijanskega življa v naše ozemlje, ker bi se s tem zapislali popolnoma pogin. Tega ne smemo in tega ne sme dopustiti naša vlada, če je res naša. Vsaka koncesija v korist Italijanom bo nov poraz za nas, znamenje naše slabosti in življenjske nesposobnosti. Toda mi hočemo živeti, mi hočemo napredovati. Ob tej naši trdni volji se morajo brezpogojno razbiti vse italijanske zahteve.

Kot socialni ekonom je ostal Kautsky v bistvu učenec velikih mojstrov. Globoko je poznal njihove nauke, vendar ni nikjer pomembno šel preko njih. Ves drug je bil kot socialističen zgodovinar. Tu leži njegova posebna znanstvena moč, kjer je bil samostojen znanstveni raziskovalec in je pomembne zgodovinske dogodke obvestil s popolnoma novo lučjo. Ze prvo večje historično delo Kautskega, njegov mojstrski spis o T. More in njegovih utopijah je samo po sebi učna knjiga zgodovinskega opazovanja. Pred to je izšel Kautskega spis o razrednih bojih v francoski revoluciji, katerega predmet je našemu času veliko bližji, kakor pa življenje in boji Thomasa Morea. Tej je sledila knjiga o gibanju prekrščencev, ki opisuje vlogo predstraž proletariata v dobi razvijajočega se kapitalizma in izzveni v silno obrambo kruto umorjenih prekrščencev proti obrekovanju njim nasprotnih zgodovinarjev. Vsa ta dela vsebujejo dragocena poglavja o zgodovini modernega proletariata in njegovih prvih razrednih bojih, ki so v pristnem historičnem duhu prosta pretravanju glede socialnega pomena teh bojov. Povsod prosevala joča simpatija za bojovniki Kautskega ne ovira, da bi ne razkril nezrelost gibanja.

Kot socialni ekonom je ostal Kautsky v bistvu učenec velikih mojstrov. Globoko je poznal njihove nauke, vendar ni nikjer pomembno šel preko njih. Ves drug je bil kot socialističen zgodovinar. Tu leži njegova posebna znanstvena moč, kjer je bil samostojen znanstveni raziskovalec in je pomembne zgodovinske dogodke obvestil s popolnoma novo lučjo. Ze prvo večje historično delo Kautskega, njegov mojstrski spis o T. More in njegovih utopijah je samo po sebi učna knjiga zgodovinskega opazovanja. Pred to je izšel Kautskega spis o razrednih bojih v francoski revoluciji, katerega predmet je našemu času veliko bližji, kakor pa življenje in boji Thomasa Morea. Tej je sledila knjiga o gibanju prekrščencev, ki opisuje vlogo predstraž proletariata v dobi razvijajočega se kapitalizma in izzveni v silno obrambo kruto umorjenih prekrščencev proti obrekovanju njim nasprotnih zgodovinarjev. Vsa ta dela vsebujejo dragocena poglavja o zgodovini modernega proletariata in njegovih prvih razrednih bojih, ki so v pristnem historičnem duhu prosta pretravanju glede socialnega pomena teh bojov. Povsod prosevala joča simpatija za bojovniki Kautskega ne ovira, da bi ne razkril nezrelost gibanja.

Karel Kautsky.

Svetovnoznani socialistični pisatelj Kautsky je praznoval 16. oktobra svojo sedemdesetletnico in ob tej priliki se je evropski svet simpatično spominjal dela velikega socialističnega bojovnika. Kajti nihče od socialističnih pisateljev ni danes v socialističnem svetu tako priznan kot učitelj, kakor Kautsky. In ni torej slučaj, da je večina proslavljala Kautskega ob priliki njegove sedemdesetletnice kot učitelja, ki je teorije mojstrov znanstvenega socializma, Karla Marxa in Friderika Engelsa približal razumevanju širokih mas.

Kautskega politično delo se lahko deli v dva velika dela. Prvi obseg razprave, ki se tiče teorije in njene delazmožnosti, drugi pa prikazovanje gospodarsko-zgodovinskih, splošno političnih in kulturno-historičnih dogodkov oziroma razvoja v luči te teorije. Težko je reči, s katerim delom tega dela si je stekel več zaslug za socialistični svet: z deduktivno razlago teorije, ali pa z njenim neposrednim opazovanjem na dejstvih zgodovine. Večina se strinja v tem, da kljub dialektični ostrini v svojih teoretičnih razlagah, kljub neprekosljivi jasnosti jezika in razvijanja misli prevladuje pomen razlage zgodovine.

Georg Purcelle:

V vlaku.

Pero je vstopil s svojo ženo v vlak in naglo preletel z očmi vse potnike v kupcu. Nenadoma se je zdrnil in neopazeno zadržel. Lahka rdečica se je pojavila na njegovem obrazu. Spoznal je žensko, ki je sedela njemu vis-a-vis.

Kljub temu, da pet dolgih let ni videl gospodične Irene, ki je bila njegova stroje-piska v ministrstvu, vendar jo je na prvi pogled poznal. Imela je podolgovat, nežen obraz, ki je zardel ob najmanjšem vznemirjenju, mala, rožnata usta, a izpod malega klobučka so ji gledali plavi lasje.

Tudi ona ga je spoznala. Opazil je takol, da se je vznemirila, da so ji povešene trepalnice zadržale in da so se ji na odprti knjižki skrčili prsti, oni prsti, ki jih je on nekoč gledal, kako so brzeli po tipkah pisalnega stroja.

Da bi priklril zadržano, je vzel Pero iz potnega kovčka vozni red in ga odprl. Tudi ga je zapazil poleg Irene štiri do petletnega dečka, ki je mirno sedel pred njim. Živahne oči tega dečka so bile uspele v Perovo ženo.

Perova žena ni imela otrok, vendar jih je obžalovala. Vselej, kadar je videla kakoga otroka, se ni mogla premagovati, da ga ne bi ljubimkala in se trudila, da ga pridobi. Redkokdaj se je zgodilo, da ji ne bi uspelo. Mali otroci zelo dobro čutili simpatijo, katero vzbujajo in se po nagonu približujejo onim, ki jih ljubijo. Deček se

je že smehljaj Perovi ženi, dasi si je Irene odločno prizadevala, da prepreči vsakršno zvezo med njima.

»Pero, bodi miren!« je dejala s tihim, mehkim glasom, ki ga je oni drugi Pero dobro poznal.

»Nisem jaz nemiren, mamica, ampak ona gospa,« je odvrnil otrok.

Na te otročje besede sta se zasmejali obe ženi in to ji je zblizhalo.

»Pustite ga,« je dejala s prosečim glasom Perova žena. »Tako prikupljiv in pristen deček je.«

Gospodična Irene je odgovorila:

»Nasprotno, zelo nezanesljiv je in celo divji. Ni njegova navada, da bi se komu nasmehnil. Bržkone ste mu bili vi takol všeč.«

Pero ni dvignil oči od voznega reda in je sanjal... Sanjal je o tej Ireni, ki je nekega dne stopila v njegovo življenje kot vihar in ki je prav tako zopet odšla, preden jo je popolnoma spoznal. Prvi hip se mu je zdela plemenita, inteligentna, naobrazena, s tenkim umetniškim čustvovanjem in precejšnjo količino ironije. V začetku sta v ministrstvu prijetno kramljala in odkrila mnogo skupnih nagnjenj, pojmov o življenju in mišljenja o ljudeh...

Nežna simpatija ju je vedno bolj združevala in nekega dne...

Ognjeni, a tajni roman je trajal kakih 6 mesecev in njuni telesni sta se veliko tesneje združili, kot sta se spojili duši. Nekega večera je odšla ona na poziv svoje tete prnč. Obljubila mu je, da mu bo pisala,

Hrvati in demisija vlade.

»Hrvat«, glasilo Hrvatske Zajednice, precizira svoje stališče v uvodniku »Kralj in večina skupščine«. V tem članku se pravi med drugim: Davidović danes pravzaprav ne ve, zakaj da je odstopil. Vladni program je kralj odobril. Program je vlada Davidovića točno izpolnjevala. Zakonski načrt proti korupciji je gotov, istotako tudi invalidski zakon. Veliko delo sporazuma se je ugodno razvijalo. Vse je potekalo torej v redu. Zakaj torej odstop? Besedilo ostavke pravi, da se naj vlada razširi. Ve se, da se s tem misli na vstop radikalov v vlado. Na dan pa je, da je tako razširjenje vlade nemogoče. Radikali so uspeli, da so preko kralja vrgli vlado Davidovića. Kaj sedaj? Pad vlade je osebno delo kralja. Nujno je, da se sedanje stanje čim preje neha. To se zgodi, če poveri kralj sestavo vlade parlamentarni večini. Vsaka druga rešitev bi pomenila državni udar. Volitve bi mogle biti rešitev samo tedaj, če jih vodi parlamentarna večina. Predvsem pa morata biti rešena dva zakona in sicer zakon proti korupciji in invalidski zakon. Če bi se v nasprotju s temi zahtevami vseeno postavila koncentracijska vlada, potem sme biti ta vlada samo volilna. Toda Pašić in Pribičević morata biti iz kombinacije na vsak način izključena. Vsi deli radikalov je postala situacija zelo napeta. V Zagrebu je bila sprejeta demisija vlade z besnostjo. Plamen nezadovoljstva, ki je začel že ugašati, je zagorel znova. Nismo učitelji gospodov v Beogradu, toda izjavljamo, da so Hrvati kompaktni in tudi tako silni, da so enako pripravljeni na mir kot tudi na boj in vse njegove posledice.

Juturni list, ki ima dobre zveze z Radicem, pravi: Če pada demisija vlada, ki ima v parlamentu večino, potem se ne more govoriti samo o ostavki vlade, temveč o globljem konfliktu. Vračamo se v dobo, ki je vlada pred tremi meseci, samo da je sedaj kriza težja. Za izbruh krize ni bilo pravega povoda, ker so bila pogajanja ministra Petrovića v Zagrebu uspešna. Radikal so našel pota in steze, da izpovejo krizo še pred 20. oktobrom. Če bi prejšnja vlada prebrala ta datum, potem bi se obdržala. Ta dan so mora po ustavi sestati skupščina in izvoliti bi se skupščinski odbor in skupščinsko predsedništvo, ki bi pripadalo vladi. To bi bilo največje važnosti, ker skupščinsko predsedništvo imenuje predsednike volilnih odborov in s tem odločuje o svobodnih volitvah. Demisija vlade je dejstvo in vsi politični krogi so vsled nje resno vznemirjeni. Blok večine je popolnoma kompakten. Toda tudi v Beogradu ni demisija Davidovića popularna. Kak utis bo

K angleškim volitvam.

Zgodilo se je skoraj neverjetno in Mac Donald je moral podati ostavko. V vseh krogih so pričakovali, da bo v zadnjem momentu pravilno ocenil situacijo in sprejel dalekosežni kompromisni predlog liberalnega voditelja Asquitha. Toda v zadnjih 36 urah se je sicer mirni in objektivno misleči Mac Donald prelevil v prei nepoznan, nervozno osebnost in danes si ubijajo politiki in žurnalisti glave, kaj je povzročilo to spremembo.

Morda je res, da telesne neprimernosti včasih marsikaj zakrije. Ministrski predsednik je trpel na zobobolu in moral si je pustiti izruvati zob, kar se v Angliji napravi s popolnim omojenjem bolnika, kar vpliva na pacienta še drugi dan. Takrat je Mac Donald pisal svoj čudni govor, ki ga je govoril na strankinem zborovanju in mislil le na navidezno potrebo novih volitev in napadel je svoje nasprotnike kakor kakšen volilni govornik malega okraja. Najboljši angleški list, ki je zmirom zagovarjal Mac Donald, je ob tej priliki pripomnil, če bi kakšen urednik napisal podobne opazke, kakor jih je takrat izrekel Mac Donald, bi bil takol pokličen na sodišče in težko kaznovan. Mac Donald je zavrnil zbornici, da izjava svojo ustavno pravico in znano glasovanje in poraz vlade je bil rezultat tretnoglavosti.

Spodnja zbornica je odrekla Mac Donaldu zaupanje in zdaj naj odločijo državljani, če ga zasluži ali ne. In državljani imajo ravnotako malo veselja do te kampanje, kakor poslanci. Niti enega poklica ni v deželi, ki bi pozdravljali nove volitve in zd se obenem, da uspeh volitev ne bo rodil takih bistvenih sprememb, ki bi izvale temeljne spremembe. Konservativna ostane najbrže še nadalje najmočnejša stranka, in logično določena za vlado. Toda trenutna konstelacija v Angliji kaže, da nobena od vseh treh strank ni tako malo pripravna za vlado, kakor baš konservativna. Dočim je namreč delavska vlada pri

zares velikih in važnih vprašanjih lahko računala na pomoč liberalcev, bi bila konservativna vlada v vseh principijelnih vprašanjih poražena od obeh strank. Konservativna stranka bi torej sestavila vlado le v tem slučaju, če bi imela v spodnji zbornici večino svojih lastnih somišljenikov.

Da bi liberalci in konservativci tvorili koalicio, je po povojnih izkušnjah izključeno. Tak eksperiment bi pri prihodnjih volitvah zbrisal liberalno stranko s površja.

Preostaja druga možnost: vlada liberalcev, ki bi jih v vseh vprašanjih napredka (ne pa pri budžetu) podpirali delavci. Če se pa liberalna stranka, kakor pričakujejo, oslabi vrne v zbornico, in bo imela manj kakor 156 mandatov, bi bila premalo reprezentativna in bi liberalna vlada sploh ne mogla zasledovati trdno začrtane politike.

Na koncu vseh računov in na čelu vseh izsledov stoji torej možnost, da se vrne Mac Donaldova vlada. Ta ni niti strankarsko politično, niti konstitucijsko logična, dasi se vrne delavska stranka kljub nezaupnici je približno enako močna. Toda konstelacija sistema treh strank dopušča to rešitev kot trenutno najverjetnejšo.

OBLEKE

narejene največja izbira samo v trgovini O. BERNATOVIĆ MESTNI TRG 5

Sočutni pogledi Perove žene so zadeli mlado vdovico. Vlak je vozil v postajo. Mlada žena se je dvignila.

»Izstopite najprej vi, gospa; moj mož vam bo podal dečka!«

Irena se je v znamenju hvalečnosti nasmehnila.

Ko je Irena izstopila, je veliki Pero vzel malega Pera (ona je torej želela, da dobi otrok njegovo ime) in ga tako močno pritiskal k sebi, da se je začuden otrok okrenil in ga pogledal.

»Na svidenje, gospa!«, je zaklical Pero skozi okno.

»Z bogom,« je šepnila ona skozi zobe.

Nekoliko časa jo je Pero spremljal s pogledi, a slednjič se je izgubila v gruči ljudi, ki se jim je mudilo. Vrnil se je v svoj kot in vlak je odspiral dalje. V kupcu sta ostala sama z ženo. Mračilo se je. Bil je tisti nejasni čas, ko se nemirne duše vračajo v preteklost in se čutijo tako majhne v tujem življenjskem viharju. Ne morejo se ubraniti mučnih utisov mraka, kakor tuge, plahosti, gnjeva in griznje vesti...

Po daljšem molku je spregovorila Perova žena nežno:

»Čudno, kako me je ta otrok osvojil. Zdi se mi, da sem ga neke že videla. Morda v kakem albumu...«

Pero, ki je sedaj vedel, kdo je bil ta otrok, je dvignil knjigo tako visoko, da je imel popolnoma zakrit obraz...

Politične vesti.

— Vladna kriza na Švedskem. Ko se je kralj posvetoval s predsednikom parlamenta in načelniki posameznih strank, je poveril znamenemu socialističnemu vodji Brantingu sestavo vlade. Branting je mandat sprejel in bo sestavil popolnoma socialistično vlado.

— Vahabiti v Mekki. Glasom poročil so vdrl Vahabiti v Mekko in zasedli mesto, kjer vlada doslej mir. Vahabiti so obljubili, da prevzamejo garancije za varnost tujcev v Mekki in da ne bodo napadli Džide.

— Premirje v Sanguu končano. V kantonih so izbruhli živahni boji. V Sanguu je potekel rok premirja, ki je nastopilo po porazu Tsekiangovih čet. Hupehove čete so se združile z razbitimi Tsekiangovimi oddelki. Polk Hupehových čet, ki so se borile pri kolodvoru, je naenkrat zapustil svoje linije, se je železnico pripeljal v mesto in zasedel arzenale. Vodstvo je prevzel general Hsu Chut Seng, ki je bil tam skrit. Pod njegovim poveljstvom so se zbrale Hupehove in Tsekiangove čete in te dni pričakujejo novih bojov. General Hsu trdi, da dobi zadostno sredstev in municije iz okolice.

— Amerikanski krediti nemški industriji. Zaradi podelitve zlatih kreditov Evropi se je stvorila ameriška korporacija, ki najprej dovoli 100 milijonov zlatih mark kredita nemški industriji. Za poznejši čas namerava ta korporacija še druga posojila Evropi. Vsi nemški krediti bodo danf posredništvom zaupnikov in so krediti posameznim firmam izključeni.

Prosveta.

Koncert tenorista Josipa Rjavca v Mariboru se je vršil v ponedeljek 13. okt. pri dobri zasedbi v Nar. gledališču. Simpatičnega pevca je publika navdušeno pozdravljala, posebno pa še po vseh točkah, ki jih je zapel nadvse lepo. Lajovčeve skladbe je podel s toplino in s pravim razumevanjem vsebine. Največji uspeh je pa dosegel z arijami iz opere Manon, Gianni Schicchi, Carmen in Rigoletto. Prijetni lirčni glas je vstvarjen za opero, za čustva, ki se dramatično izražajo v vsebini in glasbi. Posebno pažnjo polaga na čisto izgovarjanje in na akcentiranje, kar upliva na poslušalca zelo ugodno in ga potegne popolnoma za seboj, da živi z vsem duhom s pevajočimi občutki. Po izčrpanem sporedu so poslušalci ostali na svojih sedežih in živahno klicali z aplavzom. Ponovil je zadnjo točko Leoncavallovo: Mattinatto in dodal arijo iz Tosce »Lucean le stelle...« Dolgi aplavz je prekinila težka zavesa in z zadovoljnostjo se bo poslovi pevec iz prijetnega Maribora. — sek.

Mariborsko občinstvo opozarjamo na koncert pevskega društva »Ljubljanski Zvon« iz Ljubljane, ki se vrši v ponedeljek, dne 20. t. m. zvečer v Ožtovi dvorani. Na vzporedu so umetne pesmi skladateljev Adamca, Lajovca, Ravnika in Blinčeka ter jugoslovske narodne pesmi v harmonizacijah Dobroniča, Zganca, Deva, Adamca in Mokranja. Agilno društvo, ki se potrudi na našo severno mejo, zasluži na ponedeljkovem koncertu obilen poset.

Sport.

NEDELJSKE PRVENSTVENE TEKME.

Ljubljanski derby — Ilirija : Primorje.

V nedeljo dozele letošnja prvenstvena sezona svoj višek. Po več kot enoletnem razdobju si stopita zopet nasproti v boju za točke stara, več kot samo sportna rivala Ilirija in Primorje. Še vsako srečanje med obema srditima nasprotnikoma je pomenilo za našo javnost pravcat nogometen derby. Da je to res, je pač najbolje dokazalo veliko zanimanje in obisk, ki je bil za naše razmere vedno naravnost slajšen ter v zadnjem času prekašal vse internacionalne prireditve. Leto je že zdavnaj preteklo, kar sta si stala Primorje in Ilirija zadnjič v prvenstveni tekmi nasproti. Po izvanrednem napeti in žilavi borbi je izvoljaval Primorje naravnost senzacionalno zmago ter s tem zadalo Iliriji prvi poraz na lastnih tleh od domačega moštva. Od takrat pa do danes se je situacija precej spremenila. Ilirija kaže v splošnem še vedno eno in isto lice. Kljub njeni nestalni formi stoji danes skoraj na isti stopnji moči. Precej drugačna je situacija na nasprotni strani. Primorje je med tem gostovalo eno leto v IL razredu, v katerem si je zopet priborilo prvenstvo ter nato zopet napredovalo v I. razred. Ta odmor v IL razredu mu je bil zelo koristen. Moštvo se je popolnoma in oveseliло z čisto, mladimi, toda zelo talentiranimi igralci tako, da kaže danes na zuna čisto drugo lice. Uspehi niso izostali. To mlado moštvo se bori danes s takim elanom in ambicijo, da do danes še ni poraženo ter zavzema v tabeli zelo ugodno pozicijo. Te lastnosti so, ki najbolj odlikujejo pomlajeno Primorje. V nedeljo si bosta torej stala nasproti rutinarica Primorje, tehnično visoko stoječe moštvo Ilirije pa na mlada, toda izrazito borbena enajstovica Primorja. Dani so torej vsi pogoji za lepo, visokostojajočo in napeto igro, v kateri ima Ilirija vsekakor večje šance na zmago, za katero bo pa Primorje zelo trd oreh.

Druga prvenstvena tekma tega dne se vrši v Mariboru. Ljubljanski Hermes igra proti S. V. Rapid. Zelo težko stališče bo imel tu Hermes. Nahaja se v silno nestalni formi, ko pokaže naenkrat vse svoje velike možnosti, a takol nato povsem izpreže. V Ljubljani je sicer porazil S. K. Maribor, toda srečanje z Rapidom ni tako enostavno. Rapid je na lastnem prostoru silno težko premagljiv in posebno sedaj, ko bo zastavil vse svoje sile, da se po dosedanjih porazih že enkrat dobro odreže napram Ljubljancem.

Ilirija old boys : Sokol I. Ker se je 5. t. m. prva nogometna prireditelj v korist sokolskega doma na Taboru vsled deževnega vremena izjavljala, se tekma med nogometnim moštvom Sokola I. in old boys moštvom SK Ilirije ponovi v nedeljo, 19. t. m. ob 11. uri dopoldne zopet na sportnem prostoru Ilirije pri drž. kolodvoru. Prva tekma je vključ deževnemu vremenu pokazala, da ji ne gre zgolj do dobredelen namen, temveč da ima tudi precej sportne vrednote. Obe moštvi sta se medtem izpopolnili še s nekaterimi novimi močmi, v glavnem pa nastopijo na strani Ilirije tudi tokrat sami sportniki, ki so še nedavno stali v ospredju nogometa (tako Pelan, Betetto, Kavšek, Deržaj, Slavec, Soklič, Kušar, Valasek, dr. Majcen itd.), na strani Sokola I. pa znani telovadniki prvaki ljubljanski (Derganc, Turk, Zupan, Lovšin itd.). Pol ure pred tekmo se vrši na športnem prostoru promladni koncert vojaške godbe. Predprodaja vstopnic v trgovini J. Gorec.

Ljubljana, dne 17. okt.

— Sokolsko društvo v Zagorju ob Savi
vredni v nedeljo, dne 19. t. m. ob 18. ur
v prostori društvenega doma javinsko trga

sin železn. delavca, 3 mesece. — Fran Šc-
tina, vrtinar, 82 let. — Martin Babnik, po-

terem nastopa odločno proti vsakršnemu
družanju in sklepanju zvez med slovenskimi
strankami in Nemci. Vežejo naj se le Slo-
venci ne glede na stranke. Pozdravilamoi

Italijansko-nemške pogodbene želje.

Gospodarski program

Poslano.*

n čehoslovaške vlade.

osebnega davka in glede davčnih olajšav se uvedejo pogajanja s fin. ministrom. Ministrski predsednik je nadalje obljubil obnovev zakon za pospeševanje graditve z gotovimi spremembami. Najbrže se odpravi davek na koks. Zadeva glede zakonite uraditve plačanih delavskih dopustov se ugodno razvija in bo menda že v kratkem rešena. Tudi glede reforme obrtnega reda se je ministrski predsednik ugodno izrazil. Nadalje je podzvalil iniciativo, da se dobave ministrstvu za narodno obrambo in železniškemu ministrstvu razdele na celo leto, in pritril je deputaciji tudi glede avisanje potrebe železninskih vozov. Končno se je zahteval deputaciji za dane mu informacije in izjavil, da bo vlada vse podvela, da okrepi zaupanje delavstva v državo in njeno upravo.

§ 104 S. K. Z.

•MAIN SON!•

Gospod Gregor Grlic, upokojeni železa-
ničar, znani gojitelj »Dobermanskich« psov,
od dvora odlikovan, ker je podaril kralju
dvojico doma vzgojenih psov — je potreboval par podkvice za pete. Napótil se je
mož — iskal je podkvice in je končno našel
v trgovino Grabner v Florjanski ulici. Zve-
del je tam, da dobi podkvice, kakršne po-
trebuje za svoje čevlje. Radosten je poslal
svojo ženo po par podkvice. In res mu je
prinesla žena podkvice za pete. Plačala jih
je po 14 kron par. Mož je bil s podkvi-
cami povsem zadovoljen; nejevoljen pa
je postal, ko mu je žena povedala, da je pla-
čala podkvice po 14 kron par. In šel je
mož, ki ve in zna, da se v Ljubljani verzi,
ne samo z moko in živili, vprašat v večjo
ljubljanško trgovino za železmino, po čim so
»podkvice.«! In reklj so mu: Največje in
najboljše prodajamo mi z žebli vred po
12 kron par. In šel je mož in ovadil je
trgovca dragih podkvic radi navtičenja cen
za predmete, ki so potrebni za življenje,
in prišlo je do obravnave.

Poslano.*

DOM. ČEBIN
trgovina s premogom
Ljubljana, Wolfova u.
št. 1 / 11

§ 104 S. K. Z. ali NAJ ME PIŠEJO..

Brivec iz ljubljanske okolice je dobil vabilo, da naj pride na naš ljubljanski magistrat. Odgovoril je dostavljalcu, »naj me pišejo vsi tam, kjer se ne morem sam«.

Naznanili so ga radi teh besed in pri-
vlekli pred kazenski senat, kjer je dobil
mož 300 Din globe, v slučaju neiztrljivosti
pa 6 dni zapora.

Lastnik:
Konzorcij »Narodnega Dnevnika«.

Glavni in odgovorni urednik:
Železnikar Aleksander.
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

130

Brez oklevanja je skočil v sredo vejevja tik zraven leoparda. Zraven je prigrabarjal predel z ustnicami. Mačka je okrenila glavo in ga vprašujoče gledala. Njene dolge šape so bile široko razprte in sicer, kakor se mu je zdelo, bolj v pričakovanju kakor na napad pripravljene.

Tarzan je potisnil svojo desno ramo pod drevo in pritisnil golo nogo tesno k svileni mačkini koži.

Počasi so se napele njegove orjaške mišice in drevo se je skupno z vejevjem dvigalo zmirom višje. Kakor hitro je leopard začutil zmanjšani pritisk bremena, se je naglo splazil izpod drevesa. Tarzan je spustil drevo na tla in obe divji živali sta si stali oči v oči nasproti.

Srditi smehljal je igral okrog ust opičjega človeka, ker je vedel, da je sedaj popolnoma izročil svoje življenje v roke te strašne živali iz džungle. Prav nič se ne bi čudil, če bi mačka v istem trenutku, ko je začutila svojo svobodo planila nanj.

Toda ona ni storila tega; stala je malce vstran in menda čakala, dokler se opičji človek izmota iz vejevja.

Zdaj je bil Tarzan zunaj, le tri korake od leoparda. Naj spleza v vršiče drevesa za seboj, ker mu Sheeta ne bi mogel tja slediti?

Nekakšen domislek — lahko bi ga nazvali blazno predrznost — ga je pripravil do tega, da se je prijateljsko bližal živali. Hotel je videti, koliko hvaležnosti tiči v njej. Potem bi pač lahko shajala drug z drugim.

Stopil je bliže: Velika mačka se je umaknila in opičji človek ji je sledil le pol čevlja za njo. Ko je potem odšel skozi gozd, je leopard prišel za njim, kakor pes za svojim gospodarjem.

Tarzan si dolgo ni bil na jasnem, ali mu žival sledi iz nekakšne naklonjenosti, ali pa ga misli napasti, kakor hitro se oglasi glad.

Končno se je uveril o pravilnosti svojega prvotnega mnenja.

Popoldne se je Tarzan zavihljal gori med veje dreves. Opazil je jelena in že je zažvižgala njegova zanjika okrog tilnika živali. Potem je poklical Sheeta z istim glasom, s katerim je danes oomiril njegovo nezaupanje. Predel je le malo glasneje, kakor je pač čul leoparda, kadar so si delili skupen plen.

Neposredno nato je zahreščalo po grmovju in vitko, gibčno telo njegovega nenavadnega tovariša se je priplazilo skozi goščavo.

Ko je ugledal Baro in zavohal svežo kri, je zabrlizgal skozi nosnice in hip nato sta planila oba k divji gostiji s svežim mesom.

Par dni sta se oba nenavadna lovska tovariša

klatala skupaj po džungli. Drug z drugim sta delila plen in sta na ta način večkrat obilno obedovala.

Nekega dne sta baš trgala mrjasca, ki ga je pobil leopard, kar se je približal strašno Numa, lev, skozi goščavo.

Rjoveč je planil proti njima. Zdelo se je, da ga predvsem miče sočni plen svojih posedov. Sheeta je zbežal v bližnjo goščavo, kjer je Tarzan z enim skokom izginil v spodnje vejah drevesa.

Tu je vzel svojo vrv iz trave z rane in se pripravil, da jo vrže. Numa je stal ponosen in izživajoč na mrjaščevih ostankih. Toda že se je ovila trdna vrv okrog njegovega vratu in grive. Tarzan je krepko zategnil zanjko in potegnil leva, dasi se je še tako obupno poskušal braniti, z vso silo k sebi, da se je le z zadnjimi šapami še dotikal tal.

Naglo je ovil vrv okrog močne veje — in že je bil spodaj Sheeta, ki ga je medtem priklical. Tarzan je skočil na tla in takoj na besnega Numa, da ga pošlje s svojim dolgim kamnitim bodalom na oni svet. Sheeta je pomagal z druge strani. Zasekal je svoje kremplje globoko v levova ledja.

In še predno je kralj živali utegnil raztrgati s svojimi orjaškimi kremplji vezi, je že visel mrtev v zanjki.

Kakor iz enega grla je zadonelo zmagovalno rjojenje opičjega človeka in leoparda skozi džunglo.

In ko je izzvenel v zategel, strašno tožek krik, je prislunila zdolaj na obrežju četa pisano poslikanih vojščakov: Ravno kar so potegnili dolg čoln na suho in se hoteli podati v džunglo.

Mugambi, poveljnik Vagambijev.

Kadarkoli je Tarzan doslej križaril po obali otoka in potem na gotovih krajih prodril v notranjost, se je zmirom uveril, da tu ne biva nobeno človeško bitje.

Zdelo se mu je izključeno, da bi se motil, ker ni nikdar odkril niti najmanjšega sledu, ki bi dopuščal mnenje, da so bivali na otoku ljudje vsaj mimogrede. Vedel pa je tudi, da bujna tropična vegetacija prehitro pokoplje vse, kar ne obeta kot trdno utemeljeno in visoko stvarstvo človeške roke daljšega življenja.

Najcenejše nove in rablene pisalne stroje

v specialni mehanični delavnici za popravo pisalnih računalnih, razmnoževalnih in kopirnih strojev.

Ludvik Baraga, Ljubljana,
Šelenburgova ulica 6.II.

Barvne trakove, karbon—indigo papir ter vse drug potrebščine. Pisarniška oprema vedno v zalogi.

IV. JAX in sin

Ljubljana
Gospodarska c. št. 2
priporoča svojo
bogato zalogo

pisalni strojev
„ADLER“ in „ORANIA“,
šivalnih strojev
za rodbine in obrt ter
voznih koles

Styria — Dürkopp —
Orožno kolo
(Waffenrad).

Ceniki zastoj in franko.

Najboljši uspeh
Imajo oglasi v
Nar. Dnevniku!

Trboveljski
premog
drva, koks
angleški premog
šlezjske briquete
dobavlja **Ilirija**
tu, Kralja Petra trg št. 8.
Tel. 220. — Plačilo
tudi na obroke.

Najnovejši izum

da se stvari, že obdelani
jedilni stoli, klubske garni-
ture, fotelje, avtomobili itd.,
ki so preoblečeni z usnjem,
lahko nanovo prebarvajo in
pridejo do prvotne barve.
Ima trdka

DRAGOTIN PUC

tapetnik v Ljubljani
Kolodvorska ulica 18

Naznanjamo

da se nahaja

naša podružnica v Mariboru

v Gosposki ul. št. 36

kjer se sprejemajo naročnine, oglasi in eventualne reklamacije.
Uprava „Narodnega Dnevnika“.

MALI OGLASI

Modna krojačnica

za gospode in dame K.E.L.C.
Maribor, Sodna ul. 5, izdeluje
vsa v to stroko spadajoča dela.

Stavbeno podjetje

Jakob Vodopivec, ki ima svoj
sedež v Zagorju ob Savi, spre-
jema vsa dela svoje stroke po
celi Jugoslaviji. Zastopstvo v
Ljubljani vodi dolgoletni stav-
beni polir Anton Merlak, Kr-
kovska ul. 27.

Trgovski vajenec

močan in zdrav z 2 letno prak-
so, radi opustitve trgovine, želi
nadaljevati učno mesto. Naslov
pove uprava lista.

Elegantna spalnica

nova, kompletna, jesenova, po-
litirana, se ugodno proda. Na-
slov pove uprava lista.

Kurje oti

odstranim brez bolečin. Garan-
cija 6 do 7 mesecev. Odstranim
tudi reumatične bolečine. —
Športna, živčna, shvedska ma-
saža. Zalokarjeva ulica 13 priti,
M. P.

Mehlovano sobo

z dvema posteljama, po mož-
nosti s posebnim vhomom, v
sredini mesta iščeta 2 gospo-
dičal. Ponudbe prosita pod
„Mirni“ na upravo lista.

Nov pisalni stroj

znamke „Imperial“ z mizico in
stolom se radi opustitve pisarne
pod ceno proda. Ugodna prilika
za denarne zavode, odvetniške
pisarne, uredništva i. t. d. Infor-
macije daje davčni nadzornik
Hruška, Vodnikov trg št. 5.

Knjigovodja-bilancist

in samostojen korespondent v
slovenščini, srbohrvaščini, nem-
ščini, češčini, italijanščini ter
francoščini, išče primerne službe
za takoj. Ima večletno prakso,
ter je več organizator. Ponudbe
na upr. lista pod „Perfekten“.

Učiteljica

(izprašana v Franciji) poučuje
temeljito francoščino. Naslov v
upravi lista.

Stanovanje

s kuhinjo in 2 malimi sobami
ali 1 veliko se išče v Ljubljani
ali okolici. Plača se mesečno do
1500.— K. Cenjene ponudbe na
upr. lista pod „Cimprele“.

Jesenski površnik

moški in žaketi s telovnikom,
vse dobro ohranjeno se ugodno
proda.

Naslov pove uprava lista.

Delikatesna trgovina

na novo ustanovljena se cenj.
občinstvu priporoča. Cene nizke,
potrežba solidna.
FRAN KOS,
Zidovska ulica.

Mehlovano sobo

srednjo, iščeta dva boljša go-
spoda. Če le mogoče v mestu.
Ponudbe na upravo lista pod
„Soba“.

Mesečno sobo

neopremljeno, če le mogoče
z souporabo kuhinje v mestu
ali predmestju išče mirna dru-
žina. Ponudbe pod „Zadovolj-
nost“ na upravo lista.

Kot utenca

v trgovino z mešanim blagom
želi oddati trgovce svojega sinu.
Cenji ponudbe na upravo lista
pod „Pošten“.

Kupi se

dobro ohranjena konjska opre-
ma. Ponudbe na upravo lista
pod „Oprema“.

Kupi se

mala hiša na periferiji ali
okolici Ljubljane. Ponudbe
navedbo cene na upravo lista
pod „Dom“.

Pridna deklica

bi rada pospravljala mesečno
sobe ali pisarniške prostore.
Naslov prosa na upravo lista
pod „Mesečno 100“.

Voz na peresih

skoraj nov, ter par lahkih ko-
matov, nekoliko rabljenih proda
Ivan Molek, sedlar, Vrhnika 112.

Mestna občina mariborska javlja tužno vest, da je njen
zaslužni občinski in mestni svetovalec gosp.

dr. ROZINA FRAN

odvetnik, predsednik posojilnice v Mariboru ltd., ltd.

dne 15. oktobra 1924 na Dunaju preminul.

Pogreb se vrši v ponedeljek, dne 20. oktobra t. l. ob 16. uri izpred
Narodnega doma v Mariboru na mestno pokopališče v Pobrežju.

Časten mu spomin!

Maribor, 16. oktobra 1924.